

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Икономика и управление (селско стопанство)“

Автор на дисертационния труд: Христо Вангелов Костов, докторант в редовна форма на обучение към катедра „Икономика“, при Аграрен университет – Пловдив

Тема на дисертационния труд: „Ролята на банковото кредитиране за устойчивото развитие на селското стопанство“

Изготвил становището: проф. д-р Димо Атанасов, Аграрен университет – Пловдив; Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.8 Икономика; научна специалност „Икономика и управление (селско стопанство)“, определен за член на научното жури със заповед № РД16-737/08.06.2026 г. на Ректора на АУ – Пловдив

1. Актуалност на проблема

Представеният дисертационен труд разглежда актуален и значим научен проблем, свързан с ролята на банковото кредитиране като инструмент за насърчаване на устойчивото развитие на селското стопанство. В условията на задълбочаващи се климатични, икономически и социални предизвикателства устойчивото развитие на аграрния сектор е сред основните приоритети, както на Европейския съюз, така и на националните политики.

Особено значение придобива необходимостта от осигуряване на финансови ресурси за модернизация, технологично обновление и екологична трансформация на земеделските стопанства. В този контекст изследването на влиянието на банковия кредит върху икономическите, социалните и екологичните аспекти на устойчивостта има както научна, така и практическа значимост. Темата отговаря на съвременните тенденции в развитието на аграрната икономика и финансовия сектор.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване

Целта на дисертационния труд е ясно формулирана и е насочена към изследване и оценка на ролята на банковото кредитиране като фактор за устойчивото развитие на селското стопанство. Формулирани са обосновани изследователски задачи, които осигуряват логическа последователност и цялостност на научното изследване. Изведената изследователска теза е аргументирана и подлежи на проверка чрез подходящ научен инструментариум.

Авторът използва комплексен методологичен подход, включващ теоретичен анализ, сравнителен и динамичен анализ, корелационен анализ и иконометрично моделиране чрез OLS регресионни модели. Информационната база е изградена върху официални данни от БНБ, НСИ, Евростат и ФАО, което осигурява надеждност и достоверност на получените резултати.

Следва да се отбележи положително стремежът на автора да съчетае теоретичните постановки с количествено емпирично изследване, което позволява да бъдат установени реални зависимости между банковото кредитиране и показателите за устойчивост в аграрния сектор.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати

Дисертационният труд е структуриран логично и последователно, позволява добра организация на изложението и ясно проследяване на връзката между теоретичните постановки и емпиричните резултати. Резултатите са онагледени чрез таблици, фигури и графични модели, които улесняват възприемането и анализа на изследваните процеси. Използваните аналитични инструменти позволяват ясно представяне на установените зависимости между кредитната активност и основните показатели за устойчиво развитие на селското стопанство. Получените резултати са представени по достъпен и аргументиран начин, като са изведени конкретни изводи относно икономическите, социалните и екологичните ефекти от банковото кредитиране.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература

Авторът демонстрира добро познаване на научната литература по разглежданата проблематика. Използвани са значителен брой литературни източници, включително научни публикации, нормативни документи и международни методически разработки. Изследването стъпва върху съвременни концепции за устойчиво развитие, устойчиво банкиране и финансово посредничество. Резултатите са интерпретирани коректно и са съпоставени с утвърдени теоретични постановки и практики. Особено положително впечатление прави опитът за интегриране на икономическите, социалните и екологичните аспекти на устойчивостта в единна аналитична рамка, което допринася за пълното разбиране на ролята на банковото кредитиране в аграрния сектор.

5. Приноси на дисертационния труд

Научни приноси

- Систематизирани и доразвити са теоретичните постановки относно взаимовръзката между банковото кредитиране и устойчивото развитие на селското стопанство;

- Предложена е авторска интерпретация на понятието „банков кредит“, съобразена със съвременните концепции за устойчиво развитие и финансово посредничество;
- Разработена е концептуална рамка за анализ на въздействието на банковото кредитиране върху икономическите, социалните и екологичните измерения на устойчивостта;
- Чрез иконометричен анализ са установени и оценени зависимости между кредитната активност и основни показатели за устойчивост в българското селско стопанство.

Научно-приложни приноси

- Извършен е задълбочен анализ на динамиката и структурата на банковото кредитиране в аграрния сектор на България;
- Формулирани са практически насоки и препоръки за усъвършенстване на кредитните механизми и насърчаване на устойчиви земеделски практики;
- Получените резултати могат да бъдат използвани от банкови институции, държавни органи и земеделски производители при разработването на политики и финансови инструменти за устойчиво развитие на сектора.

6. Критични бележки и въпроси

Дисертационният труд притежава значителни научни достойнства, но могат да бъдат отправени и някои критични бележки и препоръки:

- Първо, използваната емпирична база включва сравнително малък брой наблюдения, което поставя определени ограничения пред възможностите за изграждане на по-сложни многофакторни модели;
- Второ, използваните регресионни модели са еднофакторни и не включват контролни променливи като субсидии по ОСП, лихвени проценти, размер и специализация на стопанствата, климатични фактори и други детерминанти на аграрното развитие. Това затруднява категоричното разграничаване на ефекта на банковото кредитиране от влиянието на други фактори;
- Трето, анализът е осъществен на национално равнище, без регионална дезагрегация, което би могло да разкрие допълнителни специфики на влиянието на кредитирането върху устойчивостта.
- Четвърто, анализът на екологичната устойчивост е върху ограничен набор от показатели, основно свързани с генерираните отпадъци. В бъдещи изследвания би било полезно включването на допълнителни индикатори като използване на торове и препарати, емисии на парникови газове, потребление на вода и състояние на почвените ресурси;
- Авторът приема наличието на връзка между кредита и устойчивото развитие, но при част от установените зависимости остава открит въпросът за посоката на

причинно-следственото въздействие, който би могъл да бъде обект на бъдещи изследвания.

Поставените бележки не намаляват научната стойност на дисертационния труд, а очертават възможности за неговото надграждане и развитие.

7. Публикувани статии и цитирания

По темата на дисертационния труд са представени публикации, които са свързани с основните направления на изследването и осигуряват необходимата публичност на получените резултати. Представеният автореферат отразява обективно структурата, съдържанието и основните резултати на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на представения дисертационен труд, неговата актуалност, научна обоснованост, приложените методи на изследване, получените резултати и формулираните научни и научно-приложни приноси считам, че трудът отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника на Аграрен университет – Пловдив за неговото приложение.

Това ми дава основание да оценя дисертационния труд **ПОЛОЖИТЕЛНО** и да предложа на уважаемото Научно жури да присъди на Христо Вангелов Костов образователната и научна степен „доктор“ по област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.8 Икономика и по научна специалност „Икономика и управление (селско стопанство)“.

Дата: 20.07.2026 г.

Подписите в този документ са
заличени
във връзка с чл.4, т.1 от
Регламент (ЕС) 2016/679
(Общ Регламент относно
защитата на данни).